

UJVIDÉKI HIRLAP

Az ujvidéki nemzeti munkapárt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden csütörtökön vasárnap.

Jégszakállas

fekete hegyei közt nagy vendéget lát Nikita király: egy országra való holttestet, Szerbiát. Pásztorok királya, Nikita, aki azelőtt szívesen csinált apró alkuszüzleteket Szkutariótól a Lovcsen-hegyig és aki egyforma buzgalommal húzta a szubvenciót Ferencz József királytól és Miklós cártól, most kénytelen a vendégbarátot játszani és egy földönfutó királyt hívhat a kecsketej sovány lakomájára. A szegénység lehet rózsás tragikum, ha költőről van szó, de szálnalmas és groteszk, ha egy király háztartásának az inség a kamarasmestere. A legfájóbban mégis csak Nikita király ízet rá az ántánttal való barátságra. Szerbia meghalt, ám Nikita az, aki a temetkezés költségeket viselni tartozik és — beláthatja mindenké, — nem az urhatnám parasztnak, csak az igazi urnak való, nem Nikitának, szóval, hogy egy másik királyt, Petárt, holta napjáig tartson el szegény rokonként.

Az öklömnyi ország kis vladikája most két királyi udvartartás költségeit is viselhet és háboruban sem a legkisebb sá b ez, amit a pénztelenség vág az érzékenyebb esten. Koldusként is asztalt teríteni a másik számára, nagy művészet ez, — ám Nikita sosem volt épen tökfilkó az élet művésze körül és mindig értett ahhoz, hogyan kell pénzt csinálni. Kicsiny koronája is bőven fiadzott olykor és értett ahhoz, hogy kelljen vélt tekintélyét eladni a bécsi és a pétervári udvarnál és amaz izraelita alkusznál is, aki inkább nevében, mint veszélyére kötött üzleteket a párisi börzén. Ha pedig minden akasztófakötél szakadt, akkor a királyi posta leszedte a külső országokból érkezett levelekről a bélyeget és akkor a jövedelemszerzésnek e nem egészen civilis módja pótolta a hiányzó civillistát. Mindannyian emlékezhetünk különben, hogy a békés időkben is a mi postaigazgatóságunk nem egyszer tett közzé figyelmeztető avisot olyan irányban, hogy a Montenegróba irányított pénzküldeményekért a felelőséget nem vállalja. De ki fog pénzt irányítani Montenegró felé?

Hiszük, hogy király — Nikita — ezuttal is üzletet fog csinálni, ha másból nem, hát a szegénységből.

Az

Ujvidéki Hirlap

január 1-ével

politikai

napilappá

alakul át.

Bácsmegyében lehet telefonálni.

Ujvidék telefonösszeköttetése a vidékkel tudvalegileg megszakadt a háboru elején. Most, a miután hivatalos jelentések szerint Szerbiával való háboru befejezést nyert, a bácsmegyei interurbán telefon korlátozását feloldják. A szegedi kereskedelmi- és iparkamara néhány nappal ezelőtt a következő szövegű sürgönyt küldötte a kereskedelemügyi miniszterhez az interurban telefon helyreállítása érdekében:

„A hadsereg főparancsnokság a Délmagyarországon főmállott belső hadműveleti területet külsőnek osztván be, alkalmoszerűnek látjuk Nagyméltóságod intézkedését kérni, hogy kerületünk helyközi telefonforgalmában legalább a fontosabb gócpontoknak, Budapesttel és a környékbeli községekkel és városokkal való érintkezés lehetővé tétessék. Kerületünk érdekeltsége tizenhat hónap óta nélküli a budapesti és távolabbi relációkkal való telefonösszeköttetést, ennek legalább korlátozott mértékben való beállítása Nagyméltóságod jóindulatu méltánylása esetén remélhetőleg most könnyebben megvalósítható.

Ma azután váratlanul megérkezett erre sürgönyre a közvetett válasz Ujvidékre, amely a szegedi iparkamarának legnagyobb stációja. Ha ez az értesítés nem is hozza még hírül a Budapesttel való telefonösszeköttetés közeli lehetőségét, annyit mindenestre jelent, hogy egész Bácsmegyében lehet most már telefonálni. Dr. Kovács temesvári postaigazgató a következő érdekes értesítésben adja ezt tudtára Ujvidék közönségének:

„A törvényhatósági környékbeli és helyközi magántávbeszélő forgalom Nemesmilitics, Parrag és Szilberek községek kivételével Bácsbodrog vármegye egész területére f. é. december hó 10-ikével újból megnyitom és ugyanebben a forgalomban egyuttal a kir. postahivatalokban berendezett nyilvános távbeszélő

állomások használatát is megengedem.

Megjegyzem azonban, hogy a távbeszélő központok a magánforgalmat egyelőre csakis oly mértékben bonyolíthatják le, amily mértékben azt az e célra rendelkezésre álló korlátozott számú összekötő távbeszélő áramkör, a jelenleg még igen erős és fontos katonai és állami forgalom lehetővé teszi.

A magánforgalom megnyitását tehát csupán kísérletnek kell tekinteni, amelynek állandosítására és kiterjesztésére a normális állapotok helyreállta előtt csak abban az esetben számíthat a t. közönség, ha mérsékelt igényekkel és élnéző türelemmel a maga részéről is lehetővé teszi, hogy a magánforgalom a távbeszélő központok túlterhelése és a katonai s állami forgalom késleltetése nélkül sikeresen lebonyolítható legyen.

A t. közönség jogos és méltányos érdekeinek szem előtt tartásával gondoskodtam, hogy a katonai és állami célokra lefoglalt összekötő távbeszélő áramkörök felszabadulásakor a magánforgalomba haladéktalanul bevonassanak és hogy a távbeszélő központok a magánforgalom lehetőleg kifogástalan lebonyolítása érdekében minden lehetőséget elkövessenek.

Ha a t. közönség egyes viszonlatokban a magánforgalomnak időközönkénti háttérbe szorítását mégis tapasztalná, a saját érdekeinek ily alárendelésében a háboru tartama alatt ezek után se lassung mást, mint szükségességet, melyet az állam előbbre való magasabb érdeke parancsol.

A posta és távirda igazgatónak értesítése kétségkívül a helyzet olyan öröndetes javulását jelenti, amilyenre itt benn, a harcától immár távolosó területen megkülönböztetett nyugalommal, bizakodással tekinthetünk. A megyébe való telefonálás az interurban-érintkezés első jelentős aktsa,

Az ujvidéki apátplébános arany keresztje.

Még alig egy pár hónapja, hogy az ujvidéki rom. kath. hitközség *Fáth* János s. lelkész választotta meg plébánosává, s az új plébános már két ízben érte — az elismerést, megbecsülést s szeretetet kifejező — kitüntetés, ünnepletés.

Első ízben a legfelsőbb királyi kegy az apát méltóságával tüntette ki, s most az ujvidéki rom. kath. hitközségi rendkívüli ülésén elhatározta, hogy az apát méltóságot kifejező külső jelvényeket, az arany keresztet és gyűrűt a hitközség veszi meg s egyben a kincstárt megillető illeték befizetésére vállalkozik.

Dr. *Szlezák* Lajos országgyűlési képviselő, hitközségi felügyelő a jelvények ünnepies átnyújtására rendkívüli hitközségi ülést hívott egybe, amelynek célja ugymond az, hogy a rom. kath. hitközség szeretetét és megbecsülését új apátja iránt azzal fejezze ki, hogy ornátusához tartozó arany keresztet s gyűrűt az apát-plébánosnak

átnyujtsa. A hitközségi tagok küldöttséget menesztettek *Fáth* János apát-plébánosért, hogy őt az ülésre meghívják. Az apát, aki mindenről semmit sem sejtett, ép nemes hivatásának teljesítéséről jött haza, amikor a küldöttség meghívására megjelent az ülés-teremben. Szünni nem akaró ováció után dr. *Szlezák* Lajos egy pár közvetlen szóval tudtára adta az apátnak hitközsége egyhangú határozatát, majd *Kovács* János sindikus a következő szavak kíséretében nyújtotta át a keresztet: „Fogadja ezen láncot a hitközség nevében, amelynek viselése súlyos terhekkel jár, de ezen teher edessé válik azon jelben, amely rajta csüg”.

Ezután dr. *Szlezák* Lajos adta még át a gyűrűt és amint mondta, ezzel eljegyezte az új apátot a hitközséggel s miután *Fáth* Jánost, aki meghatottan köszönte meg az ovációt, ismételt meg-éljenezték, lelkes hangulatban ért véget a szép ünnepség.

Az első tolonc Belgrádból.

Érdekes tolonc-utlevéllel érkezett minap az ujvidéki rendőrségre az első belgrádi tolonc, *Fodor* Balázs polgári kocsis, akit hasznavehetlensége miatt toloncoltak Belgrádból illetőségi helyére, a biharmegyei Bukorvánk községbe. *Fodor* Balázs, aki sokáig volt a katonaság szolgálatában, mint polgári kocsis, a bal keze hüvelykujján szerzett vágás miatt kocsis minőségben nem volt alkalmazható s mint vagyontalan polgári egyént toloncutlevéllel továbbították illetőségi helyére.

Ez a tolonc-utlevél fölülte jellemzi a hatósági pontosságot, de érdekességét növeli még az is, hogy finom papíron, nagyon szép betűkkel van nyomtatva s három nyelven vannak felsorolva rajta az egyes rubrikák: magyarul, németül és szerbül. Az érdekes első tolonc-utlevél, amely rendes ivagnyságu, a következőképen szól — három nyelven:

Cs. és kir. Rendőrfőkapitány-ság Belgrádban. Tolonclevél *Fodor* Balázs részére. Kora: 21 éves. Állása, foglalkozása: kocsis. Születési helye: Bukorván, Bihar vármegye. Alakja: kicsi. A tolonclevél oka: Hasznavehetetlen. A toloncolás iránya: Zimony—Bukorván. Haja: fekete. Homloka: alacsony. Szeme: barna. Szemöldöke: fekete. Orra: rendes. Különös ismertető jele: balkeze hüvelykujján vágás. — Ez a tolonclevél, ha a tolonc a rendelte-

tés helyére ér, előirt módon ide visszaküldendő.

Belgrád, 1915. november 22. Alól lila pecsét és olvashatatlan aláírás.

A tolonclevél hátulján sorba egymás alatt ott vannak azoknak az állomásoknak pecsétjei és látamozásai, amelyeken keresztül az első belgrádi tolonc utazott. Legfőképpen Belgrád, 1915. november 22. Azután: érkezett Péterváradról, továbbított Verbászra. Ujvidék, november 27-ikén. A tolonclevélre vezetett jelzés: Fertőtlenítve, himlő ellen beoltva, egészséges, továbbítható! mindennél gyors továbbítást biztosított *Fodor* Balásznak. Ujvidékről a szabadkai vonalon továbbították.

A belgrádi tolonc különben igen érdekes dolgokat mondott el a Belgrádban folyó restaurációs munkálatokról, amelyeknél, mint kocsis, segédkezett. Rengeteg magyar, német és osztrák polgári munkás, iparos dolgozik Belgrádban, hogy a pusztító ostrom s a bevétel nyomaikat minél gyorsabban eltüntessék. Ami ép ház maradt Belgrádban, az már teljesen lakhatóvá nan téve, csupa új ablak, ajtó mindenütt; a romok nagyrésze eltakarítva s amit a mentési munkálatok alatt sikerült megmenteni, azt az új német-magyar-osztrák főnhatóság alatt újra dolgoztatják s messzókára úgy fog ragyogni Belgrád, mint régen, fénykora idején.

**Az Ujvidéki Hirlap
január 1-ével politikai
napilappá alakul át.**

Wladimir mester, a pilóta.

A dzsiu-dzsiu bajnok kálváriája

Rég nem hallott magáról *Wladimir* mester, akit mint dzsiu-dzsiu bajnokot, még ismer az ujvidéki publikum. *Kaschulakow* *Wladimir* a napokban — furcsa kísérettel érkezett Nagyváradra. Kakastollas kalapu, szuronyos fegyverű csendőr ment a nyomában. A vasuti állomástól csak a színházig tartott eszkort, mert *Wladimir*nak mindössze az volt a vágya, hogy néhány régi ismerősével találkozzék.

Ott a színpadon *Wladimir* mester igen sok érdekeset mondott el hosszú távolléte idejéről.

Az országos sajtó orgánumból közismert az az annak idején nagy szenzációt keltet pör, amely a kolozvári repülónapok idejéből dotalódott és amely azzal nyert érdekes fordulatot, hogy a felperes *Wladimir* *Teleky* Ádám gróf sikkasztás és betörés miatt jelentette fel.

Wladimir közben Berlinbe ment. Kitűnő jövedelme volt. Hatezer márka havifizetése. Különböző egyesületektől és a hadsereg tisztjeitől, akiket birkózni, motorcsónakot, automobilt vezetni, sőt repülni tanított.

Itt érte *Wladimirt* a háború kitörése és ekkor a birkozó-mester-pilóta jelentkezett a berlini hadtestparancsnokságnál. Haza-bocsajátását kérte Magyarországra, hogy itt önként jelentkezzen hadszolgálatra.

Elmondta, hogy ő ugyan orosz születésű, de huszonegy évet töltött el Magyarországon, a felesége is magyar színésznő volt. Bár nem magyar állampolgár, de ő magyar alattvalónak érzi magát és itt kíván a hadseregben szolgálni.

Plattow orosz tábornok, akinek alkalma volt *Wladimir* mester képességéről hőséges meggyőződést szerezni, meleghangú ajánlólévellel látta el *Wladimirt*, akit Bécsbe küldött, ahol a legkedvezőbb fogadtatásra talált.

A derék pilóta szerencsétlenségére azonban éppen akkor érkezett meg Bécsbe a körözvény *Wladimir* mester ellen, a Kolozsvárott indult büntető eljárás dolgában.

Igy hát Kolozsvárra kísérték *Wladimir* mestert és bár ügyében a bíróság a bizonyítási eljárás kiegészítése végett halasztó határozatot hozott. Erdély kormánybiztosa — orosz alattvalónak deklarálta *Kaschulakow*

Wladimirt, a kit — Egerbe internáltak.

Szóval: *Wladimir* mesterből orosz csináltak és megbízták azzal, hogy az egri káptalan csatornázási munkálatainak dolgozó orosz foglyok felett felügyeletet gyakoroljon.

Most aztán, amikor a bíróság újabb határidőt tűzött *Wladimir* bűnyügyének tárgyalására, csendőrfedezzel indították utnak Egerből Kolozsvárra, ahova utaztában került *Wladimir* Nagyváradra.

**Hirdetési
ügynököket magas
jutalékkal alkalmaz
az Ujvidéki Hirlap
kiadóhivatala.**

**Károlyi Leona szerződése a Király Színházzal.
Postakísasszony és primadonna.**

Operetteprezik emlékei teli telt, színes színházi estéin az ujvidéki publikum gyakran emlékszik vissza *Károlyi* Leona diszkrét s felejthetetlen művészetére, egyszerű színjátszó telentumára és lobogó magyar temperamentumára, amellyel annyi évezetes estét szerzett az ujvidékieknek. *Károlyi* Leona kvalitásai és rokonszenves egyénisége gyakran kísért a mi színházuink nézőterén és összehasonlítások alkalmával lepezetlen vágyódások röpökédnek azok után a művészi szórakozások után, a miket *Károlyi* Leona kivételes művészi képességei nyújtottak az ujvidéki közönségnek.

Károlyi Leona és a színpad, a két szerelmes elváltak egymástól mégis. *Károlyi* Leona mint asszony Nagyváradra ment, aztán elköltözött onnét és elhatározta, hogy végleg szakít a színpaddal. A melódias és meleg operette hősnője, a pajzán és drága *Kukorica* Jancsi beült egy posthaivaltaiba és utalványokat írt, recepteket körmölt szép, erős kezeivel, amelyek zászlót lobogtattak és mandolint pöngettek a kuliszák előtt.

Apró kis magyar falukban dolgozott egész nap az ujvidékiek híres és szeretett primadonnája, míg végre a postaigazgatóság kiváló és szorgalmas működését honorálandó, előbb Orosházára, majd előléptetés-kép *Ujpestre* he-

HIREK

Az ujvidéki törvényszéki elnök — belgrádi igazságügyi főnök. Az igazságügy-miniszter távirati kérdést intézett *Csarsch* Dezső dr.-hoz, az ujvidéki kir. törvényszék érdemes és kitűnő elnökéhez, hogy hajlandó volna-e Belgrádba, mint igazságügyi főnök lennie? *Csarsch* Dezső dr., aki már tavaly hasonló megbízással volt Belgrád részére kiszemelve, ugyancsak táviratilag jelentette be készségét, hogy a meghívásnak hajlandó eleget tenni. — Minthogy *Csarsch* Dezső dr. válasza után megbízata, — amely magas kitüntetés számba megy, — imár kétségtelen, amennyire fájjaljuk *Csarsch* Dezső dr. távozását, annyira büszkék vagyunk arra, hogy a mi törvényszékünk kitűnő elnökét érte az a kitüntetés, hogy a volt szerb királyi főváros igazságügyi főnöke lehessen, ami egyúttal a magyar igazságszolgáltatást is jelenti a meghódított területeken.

Kitüntetett katonai főorvos. A hivatalos lap közlése szerint a király *Schönberger* József dr. főorvos földinket, *Schönberger* Lipót helybeli butorgyáros fiát az ellenséggel szemben tanusított vitéz és bátor magatartásáért a *koronás arany érdemkereszt*tel tüntette ki. Jóleső örömmel regisztráljuk derék földink megérdemelt királyi kitüntetését, amely az ujvidéki hősök tekintélyes számát ismét egygyel szaporította.

A járásorvos lemondása. Alig egy éve került ide Ujvidékre, mint ujvidéki járásorvos dr. *Kerekes* Pál és amint most értesülünk, miután Baranya Szent-Lőrincire járásorvossá neveztek ki, az ujvidéki járásban betöltött állásáról lemondott, hogy a baranyaszentlőrinci meghívásnak tegyen eleget. Az ujvidéki járás egy igen képzett és érdemes járásorvost veszített benne, aki, — amit nem tudunk megérteni, — a baranyaszentlőrinci állását az ujvidéki elé helyezte.

A berlin—konstantinápoly vonat érinti Ujvidéket. A Lokalanzeiger nyomán az összes budapesti és szegedi lapok közölték, hogy a legközelebbi időben Berlin—Konstantinápoly között az expressz- és gyorsvonat után tizenhat hónapi szünetes után ismét megindulnak és egy fővárosi lap azt is megírta, hogy a két ellenkező irányból elindítandó első vonat egy időben indul el és egymással Temesvárott találkozik, ahol ebből az alkalomból nagy

ünnepegség lesz. A hír ilyen formájában nem felel meg a valóságnak. A Temesvárott lefolyó menetrendi konferencia megállapította, hogy a Konstantinápolyval való vasuti összeköttetés, mely a háború előtt Párisból indult ki, tekintettel arra, hogy Szerbiát a központi hatalmak megszállták, újból helyreállítandó, még pedig úgy, hogy a keletre induló vonatok kiindulási helye Berlin lesz. Ezek a vonatok Magyarországon a Budapest—Ujvidék—Zimonyi utvonalon át fognak haladni és természetesen nem érintetik sem Szegedet, sem Temesvárt. Temesvárról ezek a vonatok ugyan is csak Báziasig haladhatnak, Báziason azonban nincsen vasúthíd, Szerbiában pedig hiányzik a vasutvonal folytatása. A téves hír valószínűleg úgy került a berlini és ezekből a magyar lapokba, hogy a menetrendi konferenciának Temesvárott való lefolyását az illető lapok a keleti vonatoknak Temesváron való áthaladásával hozták kapcsolatba.

**Az Ujvidéki Hirlap
január 1-ével politikai
napilappá alakul át.**

3 waggon liszt. A belügyminiszter arról értesítette a város közönségét, miszerint utasította a Haditermény részvényszereséget, hogy Ujvidék számára 3 waggon lisztet nyomban utnak indítson.

Kitüntetett ujvidéki hős. A király *Zucker* Viktor 34. gy. e. tart. hadnagyot az ujvidéki ker. munkásbiztosító számtisztját az ellenséggel szemben tanusított vitéz és bátor viselkedéséért a *Signum laudissal* tüntette ki. — A kitűnő és hős katonát parancsnoksága a *német vaskeresztre* is *clóterjesztette*. A munkásbiztosító pénztár körében *Zucker* Viktor kitüntetése ösztönei kellett és sokan siettek üdvözlőlevelük tolmácsolni.

A tisztviselők háború szolgálati ideje. Brassó vármegye törvényhatósága feliratot intézett Ujvidékhez, melyben törvényjavaslatot kér arra, hogy a vármegyei alkalmazottaknak szolgálati ideje a hadiállapot kezdetétől fogva kétszeresen számíttassák a magasabb fizetési osztályba való előlépés vagy szolgálati pótlékban való részesítés szempontjából. A feliratot Brassó vármegye meküldötte támogatásra Ujvidék városának is.

Háborús előadás. *Dr. Wagner* Károly városi főorvos, vasárnap e hó 12-én d. u. 5 órakor a városháza nagytermében „Anyá és csecsemővédelem” címen tudományos előadást fog tartani, mely iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

Ujvidéki hősök hármas és négyes kitüntetése. Ujvidék büszke lehet a harctéren hősiessé küzdő fiaira, akik napról-napra újabb bizonyosságot tesznek arról, hogy méltóak e város hazafias érzelmeihez, méltóak az ujvidéki harcok régi nagy híréhez. Nem mulik el nap, hogy hírt ne kapnánk arról, hogy a királyi fejé ismét *ujvidéki* hős földink felé ne sugárzott volna és mindennap új és új kitüntetésekkel halmozza el az *ujvidékiek* mellett. — Most városunkban időzik egy hős földink, *Csipő* Mihály hadnagy, aki szabadság idejét szülei: *Csipő* Mihály városi kertész házában tölti el és akinek a mellét, a nagy ezüst vitézségi érem, a Signum laudis és a hadiékítményes 3. o. katonai érdemkereszt, tehát három kitüntetés, megannyi *Csipő* hadnagy páratlan vitézségének bizonyítékai díszítik. A jeles katonatisztet ujvidéki ismerősei megkülönböztetett szeretettel halmozák el. — A másik „*tömegesen kitüntetett*” ha nem is *ujvidéki*, de hosszú ideig volt városunkban és széles körben ismerik és szeretik. A 15. repülőszázad legvakmerőbb pilotájáról, annyi légi siker és bravuros repülés hősről: *Szeigel* József tiszthelyettről van szó, aki eddig a bronz, a nagy ezüst s a nagy arany vitézségi érem büszke és boldog tulajdonosa volt, amely kitüntetések mellé most megkapta a mellét már betöltő 4-ik vitézségi érmet is, a még hiányzott kis ezüst vitézségi érmet és ezzel megkapta a legénységi állománybeliek által megkapható összes kitüntetésekét.

Délmagyarországba nem kell már utazási igazolvány. Mivel a hadsereg főparancsnoksága a Délmagyarországon fennállott belső hadműveleti területet december hó 1-től kezdve a külső hadműveleti területbe osztotta be, ennélfogva Ujvidékre, a titeli járásba, Torontál, Temes és Krassó-Szörény vármegyék valamennyi járásba és Szerém vármegyébe korlátozás nélkül lehet utazni, anélkül hogy az utazáshoz katonai hatósági igazolvány volna szükséges.

A pamut és posztóneműek összeírása. A hivatalos lap mai száma a miniszterium három rendeletét közli, amellyel a kormány a katonai célokra szükséges pamut és posztónanyagok biztosítását igyekszik elérni. Az első rendelet szerint módosul a szákok előállításához szükséges pamut-rendelet. A második rendelet szerint bizonyos pamutanyagok feldolgozása és eladása csak a kormány engedélyével történhetik, az ezen anyagokban meglévő készletek pedig összeírandók és a kormány, illetve a pamutköz-

Rikkancsokat

felvesz az

Ujvidéki Hirlap

kiadóhivatala.

